

Štev. 4. Leto 4.
Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški
trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpin in organizirajte se vsi v USŽ.

Naše stališče k novemu delavskemu pravilniku.

Dne 26. januarja smo dobili novi načrt delavskega pravilnika, v katerem je bilo treba staviti protipredloge do 15. februarja. Radi premlaga prostora ne moremo danes priobčiti kritiko členu za členom celega pravilnika, ampak hočemo le v glavnih obrisih povdariti pomanjkljivosti, ki jih ima novi pravilnik ter podčrtati glavne zahteve delavstva, katere se pri definitivni redakciji pravilnika nikakor ne smejo spregledati. Kljub temu, da smo poslali ministrstvu motiviran protipredlog, pa ostane še nadalje pri naši prvotni zahtevi, to je, da se mora na vsak način, predno se pravilnik uzakoni, sklicati anketo, ki naj definitivni osnutek pravilnika temeljito pretrese in šele po soglasju ankete naj se pravilnik uveljavi. To je mogoče izvršiti do 1. aprila letos ter apeliramo na merodajne faktorje v ministrstvu, da že enkrat končajo s provizoričnim stanjem, v katerem se nahaja naše delavstvo že nad 5 let ter da se čimprej v pravicah izenači vse železničarje.

Glavna hiba novega pravilnika je v tem, da ne garantira delavstvu osnovnih delavskih pravic, ki so pravzaprav zagarantirane že z zakonom o zaščiti delavcev, preko katerega zakona pravilnik sploh ne sme iti. Vsled tega je glavna zahteva Ujedinjenega saveza in vseh zavednih železničarjev, da se ima z delavskim pravilnikom delavstvu zaguarati pravo organiziranja, intervencij, volitev delavskih zaupnikov ter delavskim zaupnikom odrediti čim najširši delokrog.

Cepprav je pravilnik zlasti glede administrativnih predpisov v mnogem izboljššan od lanskega pravilnika, vendar še dolgo ne garantira delavstvu onih pravic, ki si jih je potom svojih organizacij priborilo deloma še pred vojno, deloma pa prva leta po ustanovitvi nove države, ampak v marsičem poslabšuje sedanje stanje. Uprava se pri tem sklicuje na dejstvo, da naj novi pravilnik v pogledu osnovnih pravic izenači vse dosedanje različne sisteme in uradništvo, ki v komisijah dela, le preveč gleda na oni del delavstva, ki sploh še ni imel nikakih pravic in kjer še ni bilo urejeno starostno zavarovanje. Mi se s tem stališčem ne moremo strinjati ter smatramo, da je najmanj, kar moremo in moramo zahtevati, to, da se železničarjem v novem pravilniku zagarantira najmanj one pravice, ki jih je delavstvo po vojni že uživalo.

Prodreti moramo enkrat z zahtevno, da se delavca ne sme smatrati za podrejen objekt, ki naj ima na železnici samo eno pravico, to je, delati pod določenimi pogoji in nič več.

Nič manj važna ni zahteva, da se ima železniškim delavcem zaguarati članstvo v Delavskih zbornicah ter da se prizna Inspekcijam dela pravico do nadzorstva tudi nad železniško ustanovo.

Naravnost nevzdržne pa so določbe novega pravilnika v pogledu dolgotrajne službene dobe za dosego končne plače in za dosego polne pokojnine. Ni je modernejše države, ki bi pri težkem in napornem delu zahtevala službeno dobo nad 30 let in tudi lanski pravilnik je to stališče vsaj deloma zavzel, ko je določil službeno dobo za delavce za 30 let in pravico do polne penzije po 30 letih članstva. Novi načrt pa predvideva službeno dobo do 42 let in delavec, ki bo hotel doseči najvišjo penzijo, bo moral biti na železnici 39 let, to se pravi, da polne penzije ne

bo doseglo niti 1/2% železničarjev. Ne vemo, kaj je vodilo komisijo k temu, da je službeno dobo podaljšala, ker se mora pač vsakdo zavdati, kdor se noče skregati z zdravim razumom, da je delavec v težki in naporni službi po 25 letih že tako izmozgan in izgaran, da ni mogoče od njega pričakovati produktivnega dela, po 30 službenih letih pa se more smatrati na železnici le kot število. (Ne mislimo s tem žaliti starih delavcev ter smo si svesti, da bo vsak železničar in vsak službeni predstojnik to potrdil.) Podaljšanje službene dobe preko 30 let je direktno v škodo saobračajni ustanovi sami, zato upamo, da naša zahteva, da znašaj služba na železnici v težkih kategorijah 25, v lažjih pa 30 let, ne bo naletela na gluha ušesa.

Plačilni sistem, ki se ga hoče uvesti, bo enako obojestransko nezadovoljiv tako, kakor je bil stari sistem »zlatega dinarja«, katerega vrednost pa bi določal le minister saobračaja in minister financ. Dokler bo budget državnih železnic v okviru splošnega državnega budgeta, toliko časa smo prepričani, da se ne bodo ne pri zlatem dinarju in ne pri novem sistemu povečanih plač upoštevale dragiinske razmere, ampak bo določal visokost povečanih plač vsakokratni kredit. Tak sistem ne more zadovoljiti železničarjev in ga vsled tega v celoti odklanjamo. Protipredlogi, ki jih stavimo glede plač, so minimalne naše zahteve, ki ne preneso nikake redukcije. Komisija, ki bo definitivno stilizirala pravilnik, naj ima (pripominjamo tudi v interesu železniške ustanove same) pred očmi dejstvo, da more pričakovati produktivnega dela le od delavca, katerega plača odgovarja njegovim fiziološkim in kulturnim potrebam in katerega pri delu ne tare skrb na gladujočo deco doma. Jasen dokaz resničnosti te naše trditve so avstrijske zvezne železnice, katere so kljub ogromnim izdatkom za plače osebju in velikanskim investicijam pri elektrifikaciji in izboljšanju železnic v kratki dobi postale aktivne, dasi zaposlujejo na kilometer računano daleko večje število osebja z izdatno boljšimi plačami.

Povdariti moramo še vprašanje starostnega zavarovanja ne samo v pogledu službenih let, ampak tudi z ozirom na administracijo fonda. Priznamo, da je novi osnutek v pogledu državnih dajatev daleko boljši ter da odgovarja skoraj popolnoma našim zahtevam. Ne strinjamo pa se s tem, da bi vso upravo fonda vodil en sam višji uradnik, zlasti ne pri sedanjih mentaliteti večine višjega uradništva, ki delavstva ne priznava in ki vsled svoje rezerviranosti in »vzvišenosti« nad delavcem ne pozna njegovih potreb, položaja in zahtev. Delavstvo ne bo moglo zadobiti zaupanja v upravo, ki bi jo vršil en sam človek in bojimo se, da penzijski fond ne bo odgovarjal zahtevam, ki jih ima kot socialna humanitarna institucija. Najmanj, kar mora delavstvo zahtevati in kar je že pred vojno imelo, je, da se osnuje paritetne upravne in nadzorne odbore, katerim naj se poveri uprava fondov.

Pripominimo končno s par besedami, da se mora osebju povrniti one pravice, ki jih je v glavnem imelo leta 1923. Stalnost, dopust, sprejem v penzijski fond pripadaj po enem letu, vozne ugodnosti in sporedne prapradežnosti naj uživa delavstvo iste kot nastavljenici in delavcem se mora pripoznati delovno obleko, mi-

lo, brisače itd. Nikjer na svetu ne postoji, da bi disciplinske kazni izrekal en sam človek in povsod je obdolžencu zasigurano pravo obrambe, katero more prenesti tudi na drugo osebo. Administrativne kazni za lažje slučaje naj izreka načelnik, kadar pa gre za usodo delavca, za njegovo eksistenco, pa je nujno potrebno, da razsojajo nepristranski ljudje, ki pa se morajo istočasno uživati v delavske razmere. Malokateri načelnik oddelka bo podrobno poznal razmere, v katerih delavec živi ter bo sodil, videč le kršitev zakonov, brez vseh ostalih okolištin. Pri disciplinskih sodiščih mora uprava temeljito revidirati dosedanje stališče ter najmanj, kar mora danes storiti, je, da uveljavi paritetno disciplinsko komisijo, to je polovico imenovanih in polovico od delavcev v tajnih volitvah izvoljenih članov.

V naslednjem prinašamo naš protipredlog v hrvatskem jeziku ter prosimo sodruge, da ga povsod dobro preštudirajo in seznanijo najširše delavske mase z našimi zahtevami!

Primerbe na projekt pravilnika o pomočnem osebju.

Glava I.

Bez primjedba.

Glava II.

Plata i nagrada kancelarijskog pomočnog osebja, privremenih i kontraktualnih činovnika, zvaničnika i služitelja neka odgovara plati regulisanih službenika prve stopnje osnovne plate, najnižje položajne plate, stanarine i dodatka na skupoću i to one kategorije, za koju imaju kvalifikaciju i kojih dužnost vrše.

U čl. 9 da se odstrani riječ »prema potrebi« i tako utvrdi stalnost radnika u službi.

Čl. 10 neka se menja i glasi:

Zanatlije su kvalifikovani radnici, koji su izučili zanat bilo privatno bilo u zanatlijskim školama, šta dokažu svedočkom o izučenom zanatu. Svaki zanatlija ima se podvrgnuti kod nastupa službe praktičnom ispitu pred komisijom, u kojoj sudjeluje i zastupnik radničkih povjerenika. Svakom zanatliji ima saobračajna ustanova u toku od 15 dana na osnovu priznanih godina službe odrediti stopnju osnovne plate.

U čl. 11 potrebno je, da se odstrani ili učenje zanatskih škola ili šegre. Kao predprema da se utvrdi dva razreda srednje škole, a mogu se primiti i lica sa dobro svršenom osnovnom školom. Sve naučnike valja nakon redovnog svršenog naučnog vremena proizvesti za pomoćnike te im izstaviti svedočke o izučenom zanatu. Izbaciti se ima, da se učenika, koji nije položio ispita, prevodi za kalfu ili uvrsti kao polukvalifikovanog radnika.

Čl. 12 neka se dopuni i prvi dio glasi: U polukvalifikovane radnike dolaze oni radnici, koji vrše zanatske poslove, a imaju svedočke, dalje radnici koji rade sa mašinama (mašinski radnici), pomoćnici zanatlija, radnici koji rade u turnusima i radnici, koji vrše dužnost regulisanih službenika.

Utemeljitev:

Pored u zvaničnom projektu već navedenih radnika, potrebno je, da se prizna za polukvalifikovanog radnika i mašinski radnik, koji posebno u radionicama radi sa naručitim specialnim mašinama, isto tako onaj radnik, koji stalno radi kao pomoćnik zanatlija. Konačno već prejšnji projekat predvidio je posebnu kategoriju za one radnike koji vrše dužnost regulisanih službenika, to jest dužnost ložaca, skretničara, manevrista, čuvara pruge i t. d. sa velikom odgovornošću; svi ovi moraju imati još posebnu strukovnu kvalifikaciju za vršenje službe. Konačno i radnici, koji rade u turnusu 12/24 ili 24/24, vrše težji posao te zlasti u stanicama vrše i posao namještavanja, moraju se uvrstiti medju polukvalifikovane.

Glava III.

U čl. 20 da se zagaranjuje radničkom osebju avtomatski sticanje stalnosti, ako su naši državljani, navršili 21 godinu života, su vojašćine prosti ili su regulisali vojnu obavezu te su navršili jednu godinu privremene službe. Pod tačko v) mora se zagaranjivati radniku, koji je službu prekinuo radi odsluženja vojnoga roka u kadru, da će se ga primiti natrag u službu, ako se za isto javi u roku od 3 mjeseca po odsluženju i u tom slučaju računae se sva prijašnja služba za sticanje stalnosti.

Utemeljitev:

Već do sada zagaranjavano je po bivšem južno-železničkom nadalje prema STB-propisu sticanje stalnosti nakon jedne go-

dine službe i 21 godine života te regulisanja vojničke obaveze.

U čl. 23 potrebno je povisiti vreme, po kojem se smatra mjesto za upražnjeno i to na 5 dana s razloga, jer se mogu desiti slučaji, da radnik, koji stanuje van službenog mjesta u kakom oddaljenom selu nema odmah prilike, da izvesti o uzrocima izostanka svog šefa.

Čl. 25 neka se dopuni sa odredbom, da će dobiti stalno pomoćno osebje za slučaj, da saobračajna ustanova obustavi rad privremeno, za to vreme 50% svoje plate i da se mu to vreme uračuna za unapredjenje i penziju.

Utemeljitev:

Radnik, koji je postigao stalnost na železnici, računao sa željezničkom službom i ne može u slučaju privremene obustave rada (na pr. za 14 dana dobiti zaposlenja u privatnoj industriji, jer ga neće niko primiti. Saobračajna ustanova neće ni u pojedinim jedinicama prići u položaj, da bi morala obustaviti rad, ako će imati stručnjake na vodilnim mestima.

Kao nov član neka se doda član, sa kojim će se priznati radničkom osebju sva prava proističuća iz zakona o zaštiti radnika u pogledu prava organizovanja, prava intervencija. Narocito valja utvrditi, da će radnici birati svoje povjerenike u smislu uputstva o izboru radničkih povjerenika i biranim povjerenicima potrebno je zagaranjivati sva topogledna prava. Radnicima valja zagaranjivati članstvo u radničkim komorama te priznati inspekciji rada kompetenciju i za željezničke ustanove.

Glava IV.

U tom poglavlju potrebno je još utvrditi, da će se radnicima svaki započeti radni dan računati kao pun osam sati radni dan, ako prekid rada nije bio uzrokovan od radnika samih. Radnicima, koji će raditi 8 sati bez prekida, dozvoljava se između 4. i 5. sata pauza od po 20 časa u svrhu uzimanja hrane, koji se neće odbijati od redovnog radnog vremena.

Pored u čl. 30 do 36 navedenih odredaba neka se ustavi još ove odredbe:

Nošenje alata i materijala na mjesto rada kao i sa mjesta rada kod sekcijah radnika računao se u redovno radno vrijeme. Radnici, koji će taj posao vršiti, dobiti će plaćani prekovremeni rad, ako su ga vršili iznad 8 sati, odnosno otići će sa rada toliko ranije, koliko ranije su morali doći na posao.

Da se prizna 1. maj kao radnički blagdan.

Za sve državne crkvene praznike, osim nedelje, ako radnici odlukom željezničkih ustanova ne rade, primiti će svoju redovnu nadnicu. Svaki rad nedeljom, državnim i določenim praznicima, naplaćivati će se sa 100% više.

Ako željezničke ustanove iz ma kojih razloga radni dan snižu, radnicima se neće snizivati i plata.

Svom pomoćnom osebju kao i radničkom uračunati će se, u cilju određivanja osnovne nadnice, sve ranije godine rada kod željeznice ili državnih preduzeća.

Sve radničko osebje ima pravo, da mu se priznaju u službu kod željeznice i godine koje je proveo na redovnom vojnom roku ili preko kadrovskog roka (za vreme mobilizacije i rada).

Radničke nadnice.

Radničke nadnice utvrdjuju se na osnovu priznanih godina službe. Bazu za utvrdjivanje neka tvori minimum eksistencije, utvrdjen na osnovu fizioloških i kulturnih potreba. Nadnica radnika neka se deli u osnovnu nadnicu i dodatak na skupoću. Dodatak na skupoću neka odgovara 50% sva-kokratne osnovne nadnice. Svaki radnik neka postigne najvišu nadnicu sa 30 godina službe. Tabela nadnica neka se deli na 10 stepena. U svakom neka traje služba 3 godine (u lažjoj kategoriji) odnosno 2 i 1/2 godine u težjoj kategoriji.

Početna nadnica profesionalista neka iznosi Din 30.—, dodatak Din 15.—; konačna Din 60.—, dodatak Din 30.—.

Za polukvalifikovanog radnika početna plaća Din 26 + 13; konačna Din 50 + 25.

Za običnog fizičkog radnika početna plaća Din 24 + 12; konačna Din 40 + 20.

Zanatlijama, koji rade specialne i teže poslove, dalje predradnicima pripada kao funkcioni dodatak 10% osnovne nadnice. Radnicima vršiocima dužnosti eksekutivnih službenika pripada 20% dodatak po čl. 26 zakona o drž. saobr. osebju.

Koji je rad teži a koji je lakši utvrditi će posebna komisija u kojoj će biti i predstavnici radnika.

Za slučaj, da se neće priznati dodatak na skupoću, onda neka se unese celokupan iznos osnovne plate i dodatka kao osnovna plata. Svaki rad izvan domicilne stanice naplaćivati će se sa 50% više, prekovremeni sa 100% i vreme putovanja računao se u radno vreme. (Utemeljitev: Regulisan osebje dobi za svako putovanje pored svoje nadnice još i putni trošak za veće izdatke te se im za odmeru putnog troška ne ra-

čuna samo faktički rad van domicilne stanice već i putovanja.)

Da se potpuno ukinu vrsta radnika »bez dnevnice« te da se obalskim radnicima i nosačima zagaranjuje minimalna nadnica.

Isplata radnika ima se izvršiti redovno najkasnije prvoga u mjesecu i radnicima omogućiti svakoga 15. u mjesecu dobivanje akontacije. Da se akordni rad ukida.

Cl. 44. Ovaj član mora da se izmjeni i glasi:

Pomoćno osoblje dobija sporedne priradležnosti u izmjeri koja pripada regulisanim službenicima, kada vrše dužnost regulisanih službenika. Dodatak za noćni rad pripada svom radničkom osoblju, kada vrši noćni rad.

Utemeljitev: Postojeći pravilnik sporednih priradležnosti nejasan je te odreja na pr. dodatak za noćni rad le za par kategorija. Radnici međutim, koji vrše rad u turnusima 12/24 ili 24/24 redovno rade noćni rad a sadašnji pravilnik za nje ne propisuje nikakvog dodatka.

Cl. 45 neka se prestilizira:

Pomoćno osoblje uživaće iste vozne povlastice i povlastice za provoz ugljena i drva kao regulisano osoblje, u istoj visini i oblici.

Utemeljitev: Radničko osoblje imalo je sve do godine 1925 ukoričene legitimacije, imalo je pravo na besplatan provoz ugljena i drva, na temporene karte za-se i za djecu, koja je pohađala školu i t. d. U svim modernijim državama je stalnim radnicima, u koliko jih još ima, koji nisu već regulisani, priznata ista vozna pogodnost.

Cl. 46 neka se izmjeni u pogledu određivanja odsustva i to, da se priznaje odsustvo nakon jedne godine službe to jest sa sticanjem stalnosti (ovu pogodnost radničko osoblje danas već ima) i da se odredi slijedeća izmera dopusta:

Od 1 do 5 godina 10 dana, do 15 godina 15 dana, do 20 godina 20 dana i preko 20 godina rada 30 dana. U koliko ne bi radnik iz službenih razloga izabrao svoj godišnji odmor u toku godine, ima pravo na ta odmor još u narednoj godini i to prvenstveno.

U Cl. 47 neka se crta odredba radi isplate kontumaca te pripada za vreme kontumaca ili redovna plata ili hranarina iz bol. fonda.

Cl. 48. Svim radnicima garantuje se po dva radna odjela godišnje. Radnicima koji rade u kanalima, isprućem mašina i t. d. priznaje se nepremično odjelo, čizme (škornje), pepelarina i t. d. coklje, za umivanje pak sapun i brisače. Osoblju koji radi ispostavljeno vremenskim neprilikama pa se prizna još kišne kabanice. Radnicima kod vatre, kovačima i t. d. pripadaju još dve kožnate pregače godišnje.

Utemeljitev: Sve ovo odjelo radnici primali su po propisima ranijih pravilnika.

Glava V.

Penzioni fond.

Penzioni fond je samostalna i avtonomna institucija. Za članstvo u fondu priznaje se sve godine ranije službe, koje su priznate za određivanje plate. Cl. 56 neka se menja pod tačku a) odredba radi povraćaja članskih uloga u slučaju otkaza od strane saobraćajne ustanove. U tom slučaju ima se povratiti članski ulog sa 4% kamata. U svim slučajevima se članski ulogi povraćaju u roku jednog mjeseca posle prestanka službe.

Članarina neka se odredi sa 4% pri onim radnicima, koji postignu pravo na punu penziju nakon 30 godina, a s 6% pri radnicima, koji postignu punu penziju nakon 25 godina članstva.

Prvih 10 godina plaća saobraćajna ustanova pored redovnog svog doprinosa još 30% celokupnih prihoda fonda kao poseban doprinos u svrhu fundiranja fonda.

Pravo na penziju stiče član fonda nakon 10 godina članstva. Člana mora se na vlastitu molbu penzionisati, kada dosegne starost 55 godina, odnosno, kada navršši broj godina za punu penziju.

Osnov penzije treba da bude za prvih 10 godina za nekvalifikovane radnike Din 4.200.—, za polukvalifikovane Din 4.800.—, za kvalifikovane Din 6.000.— godišnje. Penzija se povećava svake godine pri radnicima na lakšem radu, koji postignu punu penziju nakon 30 godina članstva za 10%

od osnove, pri radnicima pak, koji postignu punu penziju nakon 25 godina za 13.33%.

Porodici, koje član je bio na poslu povrijeđen i je od povrijeđen umro, priznati će se puna penzija.

Deca imaju prava na penziju do navršenih 18 godina, u koliko se prije ne udaju. U slučaju redovnog školovanja ili izučavanja zanata priznaje se djeci penzija do svršetka izučavanja a najdalje do 24 god. Slaboumnoj ili za rad nesposobnoj djeci pripada penzija sve dok nesposobnost traje.

Uprava penzionog fonda.

Uprava penzionog fonda neka se organizuje na istim osnovima, na kojima je organizovana uprava bolesničkog fonda. U Beogradu neka se osnuje centralna uprava sa centralnim upravnim i nadzornim odborom. Kod svake direkcije pa se osnuje oblastna uprava sa oblastnim upravnim i nadzornim odborom. Svake 3 godine bira se po proporcionalnom sistemu skupština i to na svakih 200 članova 1 delegat. Isti broj skupština imenuju saobraćajna ustanova. Na skupštini biraju tako imenovani kao birani skupštinari po 3 članove u upravni i po 2 u nadzorni odbor. Pored toga se bira na skupštini i po 5 delegata za glavnu skupštinu. Na glavnoj skupštini pa biraju isto tako imenovani kao birani delegati po 5 članova u upravni i po 3 članove u nadzorni odbor. Svi ostali administrativni postupci neka se propišu analogno kao u bolesničkom fondu time, da su zaključci glavne skupštine odmah pravomoćni. Protiv odluke oblastnog odbora pristoji žalba na centralni odbor, a protiv toga na glavnu skupštinu.

Prevedba radnika na novi penzioni fond.

Svim radnicima bez izjeme prizna se za članstvo u novom penzionom fondu sve vreme priznato po tim propisima za odmeru plate. Diferenciju med dosadašnjim i novim članskim prinosima plaćati će svaki radnik za vreme članstva po 1. I. 1920. Za sve prijašnje vreme smatra se članski ulog kao uplaćen te se u svrhu upotrebi premoženje iz likvidacije dosadašnjih fondova. Diferenciju za vreme od 1. I. 1920 dalje može se uplatiti najviše u 120 obrocima.

Glava VI.

Disciplinski propisi.

Za sve disciplinske presteupe nadležan je da sudi jedino disciplinski sud, koji će se za radničko osoblje formirati za svaku Direkciju zasebno. Disciplinski sud sačinjavaju 3 lica, birana slobodnom voljom, odnosno slobodnom izborom radnika dotične Direkcije, te 3 lica koja iz redova radnika imenuje odnosno Direkcija. Predsjednik suda jeste lice, koje izabere prva šestorica većinom glasova iz redova imenovanog osoblja dotične Direkcije.

Kod svake Direkcije tako formirani Sud je disciplinski Sud prvoga stepena. Na isti način formirati će se i sud drugoga stepena za nadležnost cijelog Ministarstva Saobraćaja sa sjedištem u Beogradu, u koji pomoćno osoblje bira svoja 3 pretstavnika, a Ministar Saobraćaja imenuje svoja 3. — Predsjednika biraju većinom glasova iz redova imenovanog osoblja u Beogradu.

Izbor sudija vršiti će se svake 3 godine, sa po 3 redovna člana i po 3 zamjenika.

Disciplinske presude donose se većinom glasova, a ako bi bili glasovi podijeljeni, odlučuje glas predsjednika. Protiv izrečene kazne prvog disciplinskog suda pristoji nezadovoljnoj strani pravo žalbe na drugostepeni sud, koji radi po istim principima.

Svakom službeniku, koji bude stavljen pred disciplinski sud prvog ili drugog stepena, pristoji pravo lične obrane te obrane ili putem pravozastupnika ili putem lica, koje će službenik slobodno odrediti.

Prelazna naredjenja.

Svo radničko osoblje neka se provede na novi pravilnik time, da se nikome ne snizi plata, da se sve, koji odgovaraju novim propisima o stalnosti automatski imenuje stalnim i istovremeno primi u penzioni fond. Svim radnicima, koji su na dan obnarodovanja tog pravilnika u službi, biće provedeni na nove plate i u slučaju penzionisanja će imati pravo na novu penziju, koja ne smije biti manja od dosadašnje.

Izbori za penzioni fond i disciplinske sudove imaju se izvesti u roku od 6 mjeseci po stupanju na snagu tog pravilnika.

Napominjemo, da je godine 1923 izdala Generalna direkcija po ovlaštenju g. ministra saobraćaja naredbu, kojom se ukida pojedine članke privremenog radničkog pravilnika posebno one, koji određuju plate radnicima. Taj član bio je zamijenjen sa satninom (plaćanje radnika na sat po pijacnoj cjeni). Uredba stupila je u veljavu sa 1. IX. odnosno 1. X. 1923. god. (zajedno sa novim zakonom o državnom saobraćajnom osoblju). Naredba izricito odreja, da se ima provodjenja izvršiti sa 1. X. 1923. Provođenje radnika pa se je izvršilo tek od 1. maja do 1. IX. 1924 i se radnicima do danas nije isplatila diferencija, na koju imaju pravo.

Pričekujemo, gospodine ministre, da ćete poduzeti sve mjere i zatražiti, da se ili iz redovnog budžeta ili iz druge tranše monopolskog zajma i radnicima, koji danas žive u mizernim razmjerama, isplati dugujuća diferencija.

Predlog za izmjenjavo pravilnika sporednih priradležnosti in predlog za vozne ugodnosti ter pravilnik bolniškoga fonda smo stavili v istem smislu, kakor je bilo sklenjeno na Brodski konferenci.

Radi službenega časa vlakospremnega osoblja pa smo obnovili našo nritozbo iz leta 1926, da naj se v turnuse vraćuna po eno uro po prihodu in pred odhodom vlaka v izvendomicilni končni postaji. V informaciju pri našamo celo vlogo.

Gospodinu ministru saobraćaja

Beograd.

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije vloga, zastopan po svojem predsjedniku Jernejcu Francu, sklad. delavcu v Ljubljani in tajniku Stanko Juriju ter po predsedniku sekcije vlakospremnega osoblja Pavlič Hinko-tu, čin. III. kat. Ljubljana gl. kol.

pritožbo

proti odluku Generalne direkcije br. S. O. 4909 od 29. sept. 1926 radi ukinutve vraćunanja po eno uro po prihodu vlakov v izven domicilno postajo in po eno uro pred odhodom vlakov iz izvendomicilne postaje. S citiranim odlukom je generalna direkcija odredila sledeće tolmačenje:

»Ustanovljeno je, da se »Naredba o regulisanju radnog vremena regulisanog železničkog osoblja« M. S. broj 18345-20 od 2. juna 1920 god. na teritoriji pojedinih Direkcija različito tumači.

Naredba propisuje, da se u radno vreme uračuna »po jedan sat pripreme pre do-

Previdna gospodinja ne kupi zmlate kave. Videti hoće, kaj kuha. Pri »žiki« lahko ugotovi, da je iz kaljenih rženih zrn, torej iz rži, ki krepi celotni organizem.

lazak i jedan sat odpreme po svršetku putovanja». Pod jedno putovanje podrazumeva se put iz domicilne stanice pa sve do povratka u domicilnu stanicu, bez obzira, da li je putovanje prekinuto zbog odmora ili zbog menjanja voza.

U radno vreme ima se zbog toga računati za jedno putovanje samo po jedan sat pripreme i jedan sat otpreme. Direkcija će narediti, da se turnusi voznog osoblja u pogledu radnog vremena sastave u smislu prednjeg tumačenja citirane »naredbe«.

Ta odluk pa teško oškoduje vse vlakospremno osoblje, ker mora vlakospremno osoblje vedno nastopiti službo eno uro pred voznorednim odhodom vlaka in to tako v domicilni kot izvendomicilni postaji. Ako službe eno uro pred odhodom vlaka v izvendomicilne postaje ne nastopi, ne more v redu prevzeti in sestaviti vlaka, spisati zapisnike, kontrolirati račune in ostalo. Direkcija ga v tem slučaju vedno najstrožje kaznuje. Opetovano je direkcija tozadevno izdala okrožnice, v katerih zahteva, da mora vlakospremna skupina nastopiti službo najmanj eno uro pred odhodom vlaka. Osoblje mora torej po nalogu direkcije vršiti **faktilčno službo**, generalna direkcija pa odreja, da se ta ura pred odhodom iz izvendomicilne postaje ne računa v službo. Pričakujemo, da bodete gospod. minister uvideli krivico gornje odredbe ter odredili, da se ima v službo in za sestavo turnusov vraćunati po eno uro pripravljenosti pred odhodom vlaka iz domicilne odnosno izvendomicilne postaje.

Enako je z eno uro po prihodu vlaka v domicilno odnosno končno izvendomicilno postajo. Vlakospremno osoblje mora v **končnih izvendomicilnih postajah** enako kot v domicilni postaji po nalogu direkcije pregledati vse vozove, ako so v redu, odnosno jih predati ter se ne smejo odstraniti, dokler vlaka ni pregledal vozovni preglednik.

Službeni predpisi za vlakospremno osoblje predpisujejo oddajo vlakov. S tem je služba vlakospremnega osoblja faktilčno podaljšana za eno uro, katera pa se vraćuna v turnus le ob povratku v domicilno postajo, ne pa v končni postaji.

Gotovo uvidite, da se osoblju s tem godi velika krivica, saj se osoblju ne vraćuna številnih zamud, ki znašajo pri eni turi zlasti v zimskem času po 10 ur in več in to vsled nepredvidenih zaprek, snežnih zametov itd. Kljub temu vrši osoblje službo požrtvovalno z naravnost minimalnim odpocitkom ter pričakuje, da bodete gospod. minister popravili krivico, ki se je osoblju prizadela z odlukom Gen. dir. S. O. br. 4909/26 in odredili, da se v službene razporede vraćuna vlakospremnemu osoblju po eno uro pred odhodom odnosno prihodom vlaka v domicilno oziroma končno postajo.

Savez pripravlja sedaj nove protipredloge za pravilnik o službeni obleki ter za novi zakon o državnem prometnem osoblju.

Pred volitvami v Nabavljачko zadrugo.

A. Zadrugarji.

Vzdramate se in stopite samoza-vestno na plan za svojo jednotno gospodarsko organizacijo.

Hoćemo po potu k popolnosti in popolni osamosvojitvi v gospodarski ustanovi.

Dolžnost naša ni samo zbirati in polniti celice s sladkim medom, ampak naše bistvo mora biti, da strogo nadziramo delo in početje upravnega in nadzornega odbora, da nam gotovi elementi to naše težko pridobljeno imetje, kot skupno last, ne razsipljejo v razne namene, od katerih nima delavstvo nikake koristi.

Dosedanja naša brezbriznost je pomagala številnim trotom do sladkega medu.

Ob ustanovitvi zadruge, od 1921. in vse do 1925. leta, ko je bilo treba od moža do moža pridobivati zadruzi upanje — požrtvovalno brez vsake nagrade vršiti dolžnost idealnega zadrugnika — je stala sedanja gospoda (izvzemši par častnih izjem) daleč ob strani.

Sele takrat, ko so videli gotov zaslužek, so pritisnili kot ose in sršeni na zlahtno sadje v sadonosni jeseni.

Dosti je takih v upravnom odboru, ki licitirajo nagrade. Nadzorni odbor pa je sploh enotnega mnjenja, ker bili so zbrani vsi enega mišljenja, sami trdni »Zvezarji«.

Zakaj bogatimo se vedno grosiste in svinjske mesarje, ko imamo že lastna poslopja in dovolj odjemalcev, da napravimo lastne prekajevalnice in naročamo samo iz prve roke produkta, ker proizvajamo si sami mast in mesne izdelke. Nujno potrebno bo, da zadruza tudi na mesnem trgu nastopa s konkurencio, ker le na ta način se bo pritisnilo na znižanje cen.

Čevljarnica odnosno upeljava prodaje usnja na drobno bi mnogim zadrugnikom pocenila podplate in čevlje, posebno onim številnim družinam,

kjer zna družinski oće sam popravljati čevlje. Tudi manufakturni oddelek čaka, da bi se mu kdo posvetil.

Skrajni čas je, sodrugi in tovariši železničarji, da iztrebimo tudi v zadruzi plevel, ter upeljemo nekdanje idealno delo v procvit zadruge in v korist vsem zadrugnikom. Jednotna naša železničarska-gospodarska ustanova bode v vsej podrobnosti reorganizirana po volji in želji vseh zadrugnikov, tudi onih na posameznih progah, ako bodo vsi zadrugniki tudi samozavestno nastopili pri volitvah delegatov za občni zbor.

Občni zbor sam pa mora pokazati bratsko slogu vseh železničarjev, ki bodo v stanu dati obnovljeno in živo življenje razmahu zadrugnega pokreta.

Železničarji, otrešimo se hlapčevstva. Samoodločba članov je temeljno stališće Saveza železničarjev in to velja tudi za zadruge.

B. Samostojni predlogi za občni zbor Nabavljачke zadruge.

Na dan volitev stavite sledeće samostojne predloge:

1. Zahteva po odstopu celotnega upravnega in nadzornega odbora.

Članj Nabavljачke zadruge volišća štev. v stavimo za občni zbor Nabavljачke zadruge sledeći predlog:

Na občnem zboru naj polože letos svoje mandate vsi članj upravnega in nadzornega odbora ter naj se v celoti izvoli nov upravni in nadzorni odbor. Ta predlog je utemeljen z dejstvom, da se je tekem leta 1928 številno članov pomnožilo za 100 odstotkov ter je za procvit zadruge edino pravilno, da se izvoli nova uprava ob sodelovanju vsega sedanjega članstva.

2. Ukinitev pooblastila o zadolžitvi zadruge.

Na drugem rednem občnem zboru, dne 25. febr. 1923, je bil sprejet pred-

Kaj smo predložili novemu železniškemu ministru.

Ker se je po sestavi nove vlade začel za posamezne resore sestavljati nov proračun in se je tudi v železniškem ministrstvu začelo s prijavami za spremembo raznih pravilnikov, je naš savez ponovno poslao ministrstvu najvažnejše naše zahteve in sicer glede novega finančnega zakona, spremembe pravilnika sporednih priradležnosti, spremembe pravilnika voznih ugodnosti, pravilnika bolniškoga fonda in radi turnusov vlakospremnega osoblja. Danes prinašamo v izvilleku najvažnejše predloge.

A. Predlogi za finančni zakon.

1. Zahtevali smo ukinitev nadaljnegu odtegovanja prispevkov za Nabavljачko zadrugo in povrnitev že odtegnjenih prispevkov.

2. Delavcem, ki vrše službo eksekutivnih nastavljenecv, naj se izplaćuje 20 odstot. doklada za eksekutivnu službo;

3. Pri nastavitvi delavcev naj se všteje za napredovanje in pokojnino vsa prejšnja služba.

4. Z novim pravilnikom o sporednih priradležnostih naj se zasigura tudi delavcem vse sporedne priradležnosti, zlasti noćne doklade, progovnim obhodnikom potni pavšal, vlakospremnemu osoblju kilometraža za premik in za menjavo kilometraže s sistemom urnine.

5. Izplaćilo diferenc delavcem. Tozadevno smo predlagali sledeće:

Sa finančnim zakonom za god. 1929/30 neka se sa posebnim članom zagaranтира isplata diferencije, koju dućuje državna saobraćajna ustanova svojim radnicima za vreme od 1. septembra 1923 do provodjenja na satnine. Da se obezbedi isplata celokupne diferencije, neka se u finansijski zakon unese dostatan kredit ili odredi uporaba monopolskog zajma.

log, da se sme zadruga zadolžiti na vsakega člana po Din 1400 poleg v združnih pravilih predvidenega deleža po Din 300 in še dvakratnega jamstva. Z ozirom na dosedanje bilance predlagamo, da občni zbor sklone, da se gornje pooblastilo ukine ter ne zadolžuje več zadruge, ampak naj se v bodoče gospodarji z lastnim premoženjem, novih dolgov pa naj se ne dela.

3. Pocenitev živil.

Nabavljaka zadruga izkaže vsako leto velikanske vsote dobička, članom pa prodaja živila večinoma po ravno istih cenah, kot so v privatnih trgovinah, dasi ima Nabavljaka zadruga velike vozne ugodnosti. Smatramo kot eno prvih dolžnosti naše zadruge, da vpliva na tržne cene in jih skuša znižati, nepravilno pa je, da Nabavljaka zadruga dela še z dosti večjim dobičkom kot privatni trgovec, pri tem pa solidarno s privatnimi kapitalisti drži tržne cene za življenske potrebnosti, zlasti za manufakturno blago, na izredni višini. Občni zbor skleni naložiti novi upravi kot

prvo nalogo, da pri kalkulaciji cen upošteva le najnižji dobiček ter prodaja dobro blago po nizki ceni in tako vpliva na splošno znižanje cen življenskih potrebščin.

4. Začetek dela za osamosvojitve zadruge v Mariboru.

Zadruge, ki spadajo pod mariborsko filijalko Nabavljake zadruge, naj stavijo, ako se hočejo ubraniti kakih »vsiljenih upravnih in nadzornih sosvetov«, sledeči predlog:

Zadruge, ki spadamo pod mariborsko filijalko, predlagamo občnemu zboru, da poišče pota, kako bi mariborska podružnica dobila čim večjo avtonomijo, zlasti pa, kako bi se uveljavil vpliv članstva na poslovanje te podružnice. Dokler ne pride primeren trenutek za osamosvojitve, naj se izvoli za mariborsko podružnico poseben upravni in nadzorni sosvet, ki naj ga volijo delegati iz njenega območja. Sklepe tega sosveta mora ljubljanski upravni odbor, v kolikor ne bi bili direktno v škodo zadruge, v cellem obsegu upoštevati.

Vsem članom Saveza.

Naš Savez obstoja kot strokovna organizacija še dalje ter naročamo vsem sodrugom, da se popolnoma posvete strokovnemu delu.

Člani in podružnice naj v svojem delovanju upoštevajo nove zakonite določbe. Podružnice in sekcije naj zopet redno sklicujejo seje, članske sestanke ter naj vsak tak sestanek in sejo prijavijo politični oblasti vsaj tri dni prej. V prijavi navedite točno kraj in uro sestanka ter dnevni red. Prijavo je treba kolekovati in jo

poslati na pristojno srezko poglavarstvo. Prijave za občne zборе vam dopošlje centrala.

Opozorjamo vse člane, da se pri svojem delu drže strogo saveznih pravil; na sestankih in sejah obravnavajte le strokovne zadeve.

Vsakega, ki bi kakorkoli kršil pravila našega Saveza, ali izrabljal svoj položaj, ali funkcije v Savezu v kake druge svrhe, bomo izključili in ne bomo delali nikakih izjem.

Centralna uprava USZJ.

Zadruge — vsi k volitvam za Nabavljako zadrugo! — Pazite na volilne manipulacije!

Sedaj dele dosednji delegati glasovnice za volitve. Vsak član mora dobiti glasovnice v roke. Ne podpisujte glasovnice in jih ne vračajte dosedanjim delegatom.

Vsakdo naj gre po glasovnico, jo vzame s seboj in napiše nanjo naše kandidate, jo podpiše in nato odda našemu zaupniku.

Ponekod dosednji delegati silijo člane, da naj kar njim puste glasovnice. Drugod zopet ne dajo volilcu glasovnice, ampak le listek, na katerem so izračunani procenti.

Sodrug! — pazite na vse manipulacije; ne prepustite zadruge zvezarski gospodi!

Iz bolniške blagajne.

A) Nastavitev novih zdravnikov.

V Ljubljani je nastavljen za zobozdravnika še g. dr. Cirman.

V Mariboru za zobozdravnika g. dr. Kartin Franjo.

V Grosupljem za zdravnika g. dr. Jančo Kalan.

V Mariboru za kirurga g. dr. Josip Majcen.

B) Nove določbe za zobozdravljenje.

Od 1. februarja veljajo za zobozdravljenje sledeče določbe:

1. Člani in svojci imajo pravico do sledečih brezplačnih dejav: a) Čiščenje zob;

b) izruvanje zoba brez anestezije in v anestezi; c) zdravljenje in plomiranje zob in korenike;

d) zdravljenje in plomiranje korenike v svrhu opore za protezo ali ustavitve zoba;

e) navadna ali konturna plomba s sintetikom, Harwardom, cementom, srebrnim amalgamom;

f) snemanje umetnih zlatih kron ali vedjenje klina.

Izdiranje zob brez anestezije ali v anestezi izvršujejo zobozdravniki.

Pravico do brezplačnih plomb in protez se zadobi po enem letu članstva.

Mlečni zobje se popravljajo družinskim članom le pri bolečinah.

Umetni zobje se dovolijo na ikavčukovih ploščah, če so potrebni za zvečenje hrane; kjer pa ne trpi prebava, se dovolijo, ako to zahteva služba, to je če manjka v celjustih zgornji ali spodnji ne glede na kraj, troje skupaj stoječih zob, ali pa če manjka zgornji ali spodnji spredaj dvojje zob skupaj, končno če manjka spredaj zgornji in spodnji eden nasproti stoječi zob.

C) Skupščina bolniške blagajne

se je vršila v nedeljo, dne 10. februarja 1929 v Ljubljani. Prisostvovalo je 43 naših izvoljenih delegatov. Vsi predlogi, ki smo jih stavili, so bili brez korektur sprejeti.

Pri točki razno so naši sodrugji stavili razna vprašanja in pritožbe radi razmer v posameznih krajih, zlasti radi higijenske ureditve delavnic, kurilnic in kasarn.

Poročilo upravnega odbora je bilo zelo obširno ter je bila dana staremu odboru razrešnica s 67 glasovi. Da se ne da razrešnje, je predlagal višji činovnik g. Rasperger, ki je na dolgo in široko kritiziral obračun, zlasti pa novi proračun, češ, da je prevelik in zahteval pri obračunu najrazličnejše statistike, bilance itd., kot da bi mu ne bilo znano, da je naš bolniški fond točno

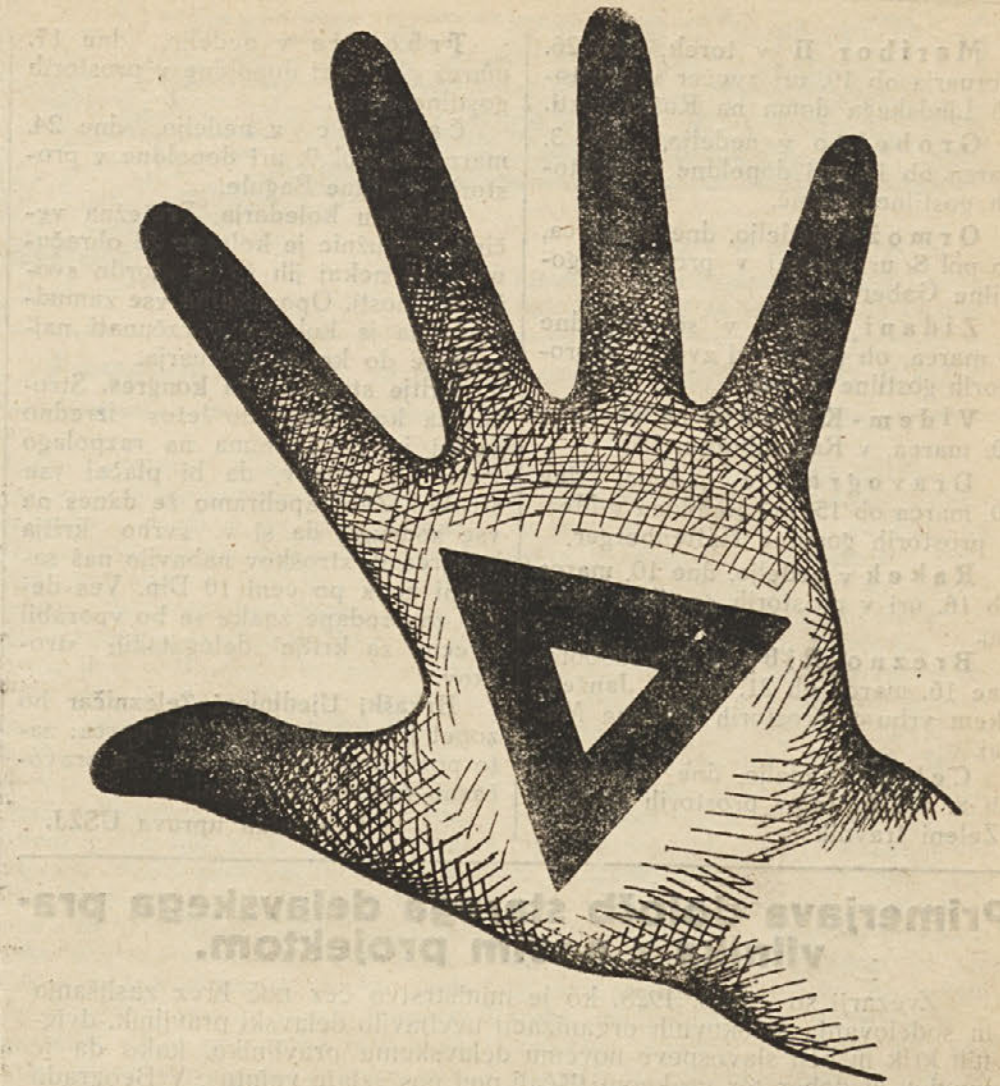
vezan le na odobrene kredite. Čudimo se temu gospodu, ki je pred nedavnim še sam sedel v imenovanem »komisarijatu« bolniškega fonda, da se ni takrat zavedal teh sedanjih svojih zahtev in jih skušal izvršiti. Gospod Rasperger! Kakšni pa so bili takrat obračuni! Prihajmo pa že danes, da bo delavstvo budno pazilo na vse mahinacije, da se ne bi uresničila tiha želja posameznikov, da naj vse stroške za bolniško zavarovanje nosi železničar sam.

Ker je bilo poročilo upravnika v toliko nejasno, da ni podčrtalo stremeljenj naših sodrugov v upravnem odboru, je podal s. Mravlje še sledečo izjavo k poročilu:

Poročilo, ki ga je podal gospod upravnik v imenu upravnega odbora, našteva v glavnem suha fakta in glavna dejstva, ki so se v preteklem letu izvršila. Pogrešamo pa pri tem poročilu nekaj pregled celotne dobe zadnjih treh let, odkar so v bolniški blagajni prvič vodili upravo odbori, ki so bili na polovico sestavljeni iz izvoljenih odbornikov. Poleg tega je potrebno, da se potegne debela črta med delom, predlogi in sklepi ljubljanskega upravnega odbora ter med centralnim upravnim odborom, ker le na ta način moremo članom pojasniti, zakaj se je tekom treh let v bolniški blagajni tako malo izboljšalo ter dokazati, kje je krivda. Drug važen moment, ki ga moremo podčrtati, pa je stališče državne prometne naprave napram naši socialno-humanitarni ustanovi.

Zakon kot tak predvideva, da mora delodajalec plačati enak znesek kakor delojemalec. V vsaki ustanovi igra važno vlogo finančna stran in v zvezi s tem čim najširša avtonomija pri sklepanju in razpolaganju s sredstvi. Humanitarni fond, ki je danes centraliziran, žal mora enako tretirati vse oblastne uprave in vse članstvo, neoziraje se, v koliko so zahteve v posameznih kulturno višje stoječih krajih popolnoma drugačne in večkrat kontradiktorne. Kako je izvrševala državna prometna naprava svoje dolžnosti napram fondu in kako je ona dajala dober vzgled? Samo ljubljanski oblastni upravi dolguje znesek 14.500.000 Din za dobo petih let in lansko leto je direktno prevladala vse dajatve delavstva v breme delavcem samim, ker je v budgetu predvidela, da se tudi državni prispevek za bolniški fond zaračuna v breme kreditom za delavske plače. Potrebno je, da današnja oblastna skupščina obsodi tak postopek ter pozove državno prometno napravo, da vrši svojo dolžnost in da na razpolago ves zaostali znesek, s katerim razpolaga avtonomno ljubljanski upravni odbor.

Glavna ovira uspešnemu delovanju ljubljanske oblastne uprave in vzrok za slabo stanje v fondu, zlasti glede pravic, pa

VIM SNAŽI VSE

je centralna uprava humanitarnih fondov, oziroma centralni upravni odbor. Nešteto sklepov smo storiili v Ljubljani, čez nje pa je potegnil križ centralni upravni odbor in jih razveljavil, večkrat direktno v kontradikciji z obstoječo naredbo. Že leta 1926 smo hoteli nastavitvi zobozdravnike v Celju. Novem mestu, Jesenicah in drugod; dvakrat smo to predložili in dvakrat je centralni upravni odbor odklonil, češ, da je treba štediti. Koncem leta pa so potem ostali težki stotisočaki, ki so zapadli rezervnemu fondu. Na vseh skupščinah in na seji upravnega odbora smo sprejeli, da se izplača za zdravljenje v toplicah vse stroške. Glavne skupščine in centralni upravni odbor so nam vedno prekrizali račune in dovolili le par dinarjev. Miloščinarje in provizionirane delavce je centralni upravni odbor enostavno črtal iz staleža članov in vse naše pritožbe proti tej nesocialnosti so naletele na gluha ušesa. Če delavec izgubi zaslužek, ko pride na centralno ambulanto, smo mu sklenili izplačati hranarino. Centralni upravni odbor je to odklonil. Sklenili smo sklepe radi povišanja hranarine, dalje da naj se v slučaju zdravljenja v bolnici plača cela hranarina. Vse to je bilo v Beogradu odklonjeno. Gospoda iz Beograda je šla še naprej ter je vzela fakultativnim članom pasivno volilno pravico ter celo odredila, da plačuj rentgen-fotografije na Golniku tuberkulozni bolnik sam. Naš klic po izredni glavni skupščini je bil zaman in minister je odgovarjal, da nema posla za izredno skupščino. Upravni odbor v Ljubljani je avtonomen le na papirju; vsi njegovi sklepi pa so odvisni od potrditve centralnega upravnega odbora.

Centralizem se v upravi fonda ni obnesel in le centralizem je omogočil prometni napravi, da ni izpolnjevala svojih dolžnosti napram fondu in je ostala dolžna težke milijone. Slovenski železničarji imajo nešteto zahtev; v cellem območju Slovenije ni niti enega železniškega sanatorija, okrevališča ali doma in vsemu temu je kriv centralizem, ki je pustil nakupovati domove po Bosni in ob morju, ki stojijo danes prazni, slovenski železničarji pa nimajo niti centralne ambulante v Mariboru. Podčrtati moramo, da je bilo vse delo izvoljenih upravnih odbornikov ljubljanske oblastne uprave usmerjeno za tem, da se oblastna uprava osamosvoji in sama gospodarji s svojim premoženjem in na svojem teritoriju. Zahtevali smo nešteto krat izmenjavo naredb in pravilnika, zahtevali smo sklicanje izredne glavne skupščine, pozvali smo druge oblastne uprave, da se našemu skupu pridružijo, vse žal brez uspeha. Ostali smo osamljeni in sarajevski oblastni upravni odbor nam je celo odgovoril, da ne čuti potrebe po sklicanju izredne skupščine, ker je baje novi pravilnik že izdelan. Pri takem pojmovanju ni čudno, da so naše zahteve in sklepi ostali neizpolnjeni.

Anomalija je tudi, da je naše pritožbe proti sklepom central upravnega odbora, odnosno centralne uprave reševal oni, ki je prvotno naš sklep odbil, nato pa pritožbo proti samemu sebi zopet sam rešil. Nešteto krivic bi bilo oseboju prihranjenih, ako bi se nam posrečilo vreči centralizem

ter doseči avtonomijo, ker bi bili na svojem območju dobri gospodarji in bi lahko neovirano delali za interese železničarjev. Kar se ni posrečilo dosedanjemu odboru, naj bo sveta dolžnost novega odbora, da se bori za avtonomijo bolniškega fonda s parolo: V bolniški blagajni naj odločujejo železničarji sami!

Nato so bili izvoljeni sledeči odbori:

V upravni odbor (od imenovanih): Inž. Müller Petrič, čin. I-4, dr. Tičar Josip, čin. I-4, Josip Gostiša, čin. I-4, dr. Ludvik Ladiha, čin. I-4, Franc Hojč, čin. I-5, Franc Gnezda, čin. II-1; od naših sodrugov pa: Mravlje Teodor, vlakovodja čin. III., Čanžek Andrej, pom. delavec, Mikec Franc, zvančnik II., Terškan Aleksander, kotlar, Cerkenik Anđelo, činovnik II., Smazek Franc, vlakovodja, čin. III.

V nadzorstvo pa (od imenovanih): Anton Rasperger, čin. I-6, Marko Miklič, čin. I-4; od naših sodrugov: Franc Jernejčič, sklad. delavec, Ivan Baznik, zvančnik II.

Za delegate v Beograd (od imenovanih): Pavel Dežman, čin. III-1, inž. Müller, čin. I-4, Zupančič Karlo, čin. I-4, Mašič Pavel, čin. II-2, inž. Gliha Ivan, čin. I-7; od naših sodrugov pa: Bahun Andrej, Maribor, Bič Martin, Maribor, Plevnik Valentin, Novo mesto, Jelen Karol, Maribor, Cerkenik Anđelo, Ljubljana.

Skupščina je trajala neprekinjeno šest ur ter so zaključki skupščine, zlasti novi proračun, ki predvideva zgradbo okrevališča v Kranjski gori in sanatorija na Golniku, izredno važni. Na glavni skupščini v Beogradu bomo zastopali iste predloge, kot so bili objavljeni v zadnjem »Železničarju«; vsem železničarjem pa kličemo:

Ne čakajte, ampak vsi se organizirajte v Ujedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije!

Iz centralne uprave.

III. kongres Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije se vrši nepreklicno dne 14. in 15. aprila 1929 v Zagrebu v dvorani Delavske zbornice v Mihanovičevi ulici v bližini glavnega kolodvora. Poročilo razpošljemo te dni.

Občni zbori se vrše v naslednjih podružnicah s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila dosedanjega odbora.
2. Volitev novega odbora.
3. Poročilo centralnega delegata o splošnem položaju, delavskem pravilniku in bolniški blagajni.

Dolžnost vseh sodrugov je, da se občnih zborov polnoštevilno udeležijo in da do tedaj pridobijo še novih članov.

Logatec v nedeljo, dne 24. februarja ob 19. uri dopoldne.

Maribor II v torek, dne 26. februarja ob 19. uri zvečer v prostorih Ljudskega doma na Ruški cesti.

Grobčno v nedeljo, dne 3. marca ob 11. uri dopoldne v prostorih gostilne Vrabič.

Ormož v nedeljo, dne 3. marca, ob pol 8. uri zjutraj v prostorih gostilne Gaberc.

Zidani most v soboto, dne 9. marca, ob pol 8. uri zvečer v prostorih gostilne Moser.

Videm-Krško v nedeljo, dne 10. marca, v Rajhenburgu.

Dravograd v nedeljo, dne 10. marca ob 15. uri popoldan v Meži v prostorih gostilne Hattenberger.

Rakek v nedeljo, dne 10. marca ob 16. uri v prostorih gostilne Steržaj.

Brezno-Ribnica v soboto, dne 16. marca ob 21. uri v Janževskem vrhu v prostorih gostilne Mazaj.

Celje v nedeljo, dne 17. marca ob 8. uri zjutraj v prostorih gostilne »Zeleni travnik«.

Trbovlje v nedeljo, dne 17. marca ob 9. uri dopoldne v prostorih gostilne Dreu.

Čakovec v nedeljo, dne 24. marca ob pol 9. uri dopoldne v prostorih gostilne Bagule.

Obračun koledarja. Pretežna večina podružnic je koledar že obračunala; le nekaj jih še ni storilo svojih dolžnosti. Opozarjamo vse zamudnike, da je koledar obračunati najkasneje do konca februarja.

Kritje stroškov za kongres. Stroški za kongres bodo letos izredno veliki in Savez nima na razpolago zadostnih rezerv, da bi plačal vse stroške. Zato apeliramo že danes na vse sodruge, da si v svrhu kritja kongresnih stroškov nabavijo naš savezni znak po ceni 10 Din. Ves denar za prodane znake se bo uporabil izredno za kritje delegatskih stroškov.

Hrvaški Ujedinjeni Železničar bo zopet izšel redno dne 10. marca; zato pozivamo vse sodruge, da pravočasno pošljejo material.

Centralna uprava USZJ.

Primerjava določb starega delavskega pravilnika z novim projektom.

Zvezarji so 2. jan. 1928, ko je ministrstvo čez noč brez zaslivanja in sodelovanja strokovnih organizacij uveljavilo delavski pravilnik, dvignili krik in peli slavo novega delavskemu pravilniku, kako da je ugoden in dober ter vsakemu tiščali pod nos »zlatu valuto«. V Beogradu so imeli »svečano sejo« in raztrobili so vsemu svetu, kako velikanski uspeh so dosegli, saj so njihovi »najboljši ljudje«, sicer kot uradniki, a vendar sodelovali pri izdelavi.

Naš Savez pa je proti dotičnemu pravilniku energično nastopil, ker so bile določbe novega pravilnika daleko slabše od prejšnjih ter je bil cel pravilnik od paragrafa do paragrafa zgrajen na uveljavljanju protekcij, ocen (kar bi seveda gospodom zvezarjem dobro služilo, da bi še nekaj časa vzdržali svojo barko na površju), delavstvu je nalagal velika bremena, ni mu pa pustil nikjer sodočnevalne pravice. Zvezarji so nas najprej razkričali kot »protidržavne elemente«, lujskače in slično, ko pa so vsi železničarji prebrali dotični pravilnik, je tudi zveza morala retirirati ter je ugotovila, da je v novem pravilniku sicer dosti dobrega, tu in tam pa je nekaj slabega, kar pa bodo oni že še popravili.

Januarja 1929 pa je zvezarje presenetilo, ko so zvedeli, da ima savez novi projekt pravilnika že v rokah, ko ga oni še niso imeli in že to dejstvo je zadostovalo, da so ugotovili, da je novi pravilnik vseskozi slab ter so začeli širiti med železničarji najbolj čudne vesti. Smatramo za potrebno, pobiti tako demagogijo in zato hočemo v kratkih potezih primerjati stari in novi pravilnik, da se nepristransko ugotove dobre in slabe strani in tako omogoči delavstvu, da pri protipredlogih v čim najširšem krogu sodeluje.

Kakšne so bile določbe starega pravilnika?

- Kako se deli delavstvo?**
Na profesionaliste, pomožne delavce in pis. pomožno osebje.
- V kakšni starosti se sprejemajo vajenci?**
Z 12. letom starosti.
- Kakšen delovni čas predvideva?**
Predvideva sicer 8 urni delavnik, daje pa upravi možnost pri lažji službi podaljšati delovni čas za dve uri dnevno brez nagrade. Čezurno delo ob navadnih dneh se plača s 25%, ob nedeljah s 100%. Prenašanje orodja pri sekcijskih delavcih se ne šteje v delovni čas.
- Kdaj in kako postane delavec stalen?**
Le na podlagi prošnje more postati delavec stalen (stalnost ni obvezna in je odprta pot protekciji), ko je dovršil 21. leto starosti, je 5 let na železnici in je odslužil kadroviski rok.
- Kdaj zadobim pravico na dopust?**
Po 5 letih službe.
- Ali se lahko odpove služba stalnemu delavcu?**
V slučaju potrebe se more stalno pomožno osebje odpustiti iz službe proti 3 mesečni odpovedi.
- Določbe za starostno zavarovanje.**
Član fonda mora postati le stalen delavec (to je po 5 letih službe). Kdor ni imenovan stalnim, je lahko le fakultativen član in ako ne postane stalen kasneje, se mu ob izstopu vsi prispevki vrnejo. Delavec mora plačati po 6% kot prispevek, železnica pa le, kolikor bo odobrenega kredita. Pravico do 35% penzije se zadobi zase in družino po 15 letih, pravico do 80% penzije pa po 30 letih.

Kaj predvideva sedanji načrt pravilnika?

- Na profesionaliste, polkvalificirane delavce, pomožne delavce in pis. pomožno osebje.
- S 14. letom starosti.
- Delovni čas znaša 8 ur dnevno. Čezurno delo ob navadnih dneh se plača s 50%, ob nedeljah s 100%.
Določba za službena potovanja ne predvideva, enako ne glede progovnih delavcev radi prenašanja orodja.
- Vsak profesionalist, polkvalificirani delavec in pomožni delavec postane stalen, ko je star 24 let, vojaščine prost in ima 3 leta službe. Za stalnost ga mora predlagati načelnik in jo dobi s 1. prihodnjega meseca, ko je izpolnil gornje pogoje.
- Po treh letih službe.
- Stalnemu delavcu se služba tudi v slučaju potrebe ne more odpovedati, razen:
ako postane duševno ali telesno nesposoben za delo, kar mora ugotoviti zdravniška komisija;
ako je eno leto bolan.
- Članstvo v fondu je obvezno in postane član z dnem, ko si stalen (po treh letih). Delavec in železnica plačujeta oba enake prispevke v fond, poleg tega pa plača železnica skozi prvih 5 let še izreden prispevek, in sicer po 30% od celokupne v fondu tekom leta vplačane članarine. Vsakoletni eventualni deficit (razlika med dohodki in izdatki) plača uprava.
Pravico do penzije zadobi po 12 letih zase, za družino pa že po

Upravo fonda tvori 5 višjih uradnikov (imenovanih) in 3 izvoljeni delavci.

- Napredovanje v plačah.**
Napredovanje je odvisno od ocene. Profesionalist napreduje le do 7. stopnje, naprej pa le pod pogojem, da položi mojstrski izpit.
- Disciplinski predpisi.**
Edina disciplinska kazen je odpust iz službe, ki jo izreče kot prva in zadnja instanca direktor.
- Sistem plač.**
Pravilnik predvideva plačo za profesionaliste od Din 2.—, odnosno Din 4.— do Din 10.— dnevno, za delavce od Din 2.50 do Din 5.—. Vrednost dinarja bi določil minister saobračaja sporazumno z ministrom financ (igrali bi tu vlogo krediti). Redno napredovanje profesionalista bi bilo do 7. stopnje, to je do Din 7.—, nato bi moral položiti mojstrski izpit. Službena doba 30 let (ugodno!). Ako računamo Dinar za 10.—, bi znašala plača, ki jo moreš redno doseči pri profesionalistu od Din 20.— (odnosno Din 40.—) do Din 70.—, pri delavcih pa od Din 25.— do Din 50.—. Napredovanje je odvisno od ocene.
- Službena doba.**
Za dosego zadnje stopnje 30 let, za 80% penzijo 30 let.

Končno pripominjamo, da je novi projekt izdelala posebna komisija v ministrstvu, ki je pravice osebja sicer povečala, vprašanje starostnega zavarovanja reševala strogo računsko in obveznosti razdelila. Sistem plač pa, ki je vpeljan, je nezadosten in se ga bo moralo na vsak način spremeniti. Enako tudi starostno dobo in čakalno dobo za penzijo, ki nikakor ne sme presegati dobe, določene v pravilniku od 1. januarja 1928. Kritiko in protipredloge prinašamo na drugem mestu.

Iz okrožnic.

A) Velja za vse direkcije — važi za vse direkcije.

Naredba ministrstva saobračaja.

Da bi u celokupnem saobračaju povečano mi resora na svima državnim železnicama i brodovima, kao i onima, koji su pod državnim kontrolom ili subvencijom, zavladao primeran red, uspešan rad i savršena saobraćajna disciplina, naređujem:

1. Osnovna Naredba Ministarstva od 29. decembra 1927. M. S. Br. 25.144 ostaje u punoj snazi i važnosti i ona će se bezpogovorno vršiti od svih i svakoga, od Generalnog Direktora do najmanjeg saobraćajnog službenika.

Generalna Direkcija Državnih Železnica spremit će mi odmah predlog za promenu § 16. »Železničko-Saobraćajne Uredbe i Tarifa« u smislu tačke 16. gorepomenute Ministarske Naredbe.

2. Svi Direktori, Načelnici i Šefovi biće mi disciplinski odgovorni za slučaj da se iz prepiske ili ma koga rada pokaže, da kod njih ili njima potčinjeni organi i ustanova ne bude prodrila duboko svest o neumornome i predanome radu i o neprekidnoj i efikasnoj; objektivni kontroli službe, vladanja, pomašanja, držanja i vladanja u službi i privatnom životu njima potčinjenih službenika.

3. Pijanstvo, pijenje alkoholnih pića za vreme vršenja službe, nedisciplinovanost ma i u najmanjoj meri, nesavesnost i neiskrenost u službi, hrđavo gazdovanje ili raspikućstvo i rasipanje u pogledu na državnu imovinu, nemarnost u ma kome poslu i u ma kojoj grani poverenog mi resora neću nikako trpeti ni dozvoljavati.

4. Od Direktora zahtevam da budu staraoci i organizatori, a nikako obični birokrati, koji bi samo akta potpisivali. Oni moraju da vide sve i da poznaju potpuno osebje i rad u svojim Direkcijama. Njihovo službeno i privatno držanje u svakoj prilici i na svakome mestu mora biti besprekorno i primerno. Disciplinovanost njihova treba da bude najsveleži upor, po tome bi potčinjeni službenici sebe formirali.

Pozivam sve službenike, od najvećih do najmanjih, da službu vrše savesno, tačno i marljivo, s puno volje i interesovanja i sa predišćenom svešću o velikoj važnosti i svetinji svoja poziva u odnosu na Državu i Naciju i na njihov ugled i privredni napredak.

Za istinsku službu Državi i Naciji stvoreni su sada najpovoljniji uslovi tako, da savesni, saljani i oduševljeni službenici mogu nesmetano obavljati svoje dužnosti. Zato ja od svakoga tražim da bezuslovno s najvećim požrtvovanjem i do krajnjih gra-

6 letih. Začetna penzija znaša za profesionalista 500 Din, za polkvalificiranog 360 Din, za delavca 285 Din mesečno. Nato se stopnjuje vsako leto za 6.5% in moreš po 36 letih doseći najveć kot profesionalist 1280 Din, polkvalificiran 920 Din, navaden delavec 730 Din mesečno. Skupščine fonda se volijo vsaka tri leta kakor v bolniški blagajni.

- Napredovanje je automatično, mojstrski izpit je odpravljen.
- Disciplinske kazni so: pismeni ukor, denarna kazen do 10% plače najveć za eno leto, ukinitve napredovanja najveć za tri leta, odpust iz službe. Disciplinsko kaznuje načelnik oddelka; v roku 15 dni se lahko pritoži na direktorja, odnosno generalnega direktorja.
- Predvidena je osnovna plača in povećana (nekaka draginjska) doklada.
Pri profesionalistih znaša osnovna plača od 26 do 58 Din dnevno. Povećana plača pa sme znašati do 50% osnovne plače (v najbolji ugodnem slučaju torej skupno od 39 do 87 Din dnevno).
Pri polkvalificiranih: osnovna plača od 24 do 40 Din in povećana najveć 40% osnovne (v najboljšem slučaju torej od 33.50 do 56 Din dnevno).
Pri navadnih delavcih osnovna od 22 do 35 Din in povećana najveć 30% (v najboljšem slučaju torej od 28.50 do 46 Din dnevno).
- Za dosego zadnje stopnje 36 let, za polno penzijo 36 let.

nica umnog i fizičkog napora svoju službu vrši.

Svi disciplinovani, savesni, čestiti, vredni, iskreni i službi potpuno posvećeni i predani službenici nacije u meni snažnu potporu, starešinsku zaštitu, puno priznanje i zaslužnu nagradu, a prema onima, koji takvi ne budu bili, bez obzira ko su i šta su oni, primenicu najstrožije zakonske odredbe.

Ministar Saobračaja: Dr. Korošec, s. r.

B) Velja le za ljubljansko direkcijo. Sprejem osebja.

Dodatno k razpisu štev. 10-I-29 z dne 17. t. m., s katerim se je objavil razpis g. Ministra Saobračaja z dne 11. t. m. štev. M. S. Pov. br. 12-29, opozarjam šefe službenih edinic, da postopajo pri sprejemu, oziroma pri predlogih za postavitve osebja popolnoma nepristransko, imajoč v vidu vedno le korist državne saobraćajne ustanove in popolno zakonitost.

Vsaki šef edinic, ki sprejema osebje, oziroma stavi personalne predloge, se mora o moralnih in drugih sposobnostih in lastnostih sam prepričati. Izgovor, da so podrejeni organi predlog povzročili, se ne bode pripoznal.

Vsakoga, ki bi se v službi pokazal politično pristranskega, zadenejo najtežje disciplinske kazni in event. izločitev iz službe.

Gg. šefom edinic priporočam še posebno, da nadzorujejo podrejene organe, da tudi ti izvršujejo svojo službo popolnoma nepristransko.

Pripominjam, da bodem delovanju šefov edinic tudi v tem oziru posvetil svojo posebno pažnjo.

Direktor: Inž. D. Knežević, s. r.

Dr. Pintar, specialist, ne pride na dom.

Z okrožnico štev. 37-VI-H. F.-1927 je bilo objavljeno, da se more klicati v nujnih slučajih, zlasti ob porodih, specialist centralne ambulante, g. dr. Pintarja, tudi na dom za rajon mesta Ljubljana.

Ta okrožnica se s tem razveljavlja. Gg. šefi službenih edinic naj o tem podučijo podrejeno osebje.

Pom. direktorja: Inž. M. Klodič, s. r.

Vsem delavcem!

Celega pravilnika (ki je pravzaprav le načrt) sedaj ne bomo izdali, ker se bo še v marsičem spremenil. Čim bo definitivno redigiran, ga bomo izdali kot posebno brošuro in ga brezplačno dostavili vsem članom.

Opomba uredništva.

Vsled preobilice strokovnega materijala so morali izostati vsi dopisi.